

Политичка партија ЛЕВИЦА
ул. „Мирослав Крлежа“ бр. 20-1/12; општина Центар – 1000 Скопје
Трансакциска с-ка: 300000004515386 – Комерцијална банка
ЕДБ: 4044016512070 | ЕМБС: 7108192
www.levica.mk | contact@levica.mk | тел. 075/885-645

ИТНО!

ДО: МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА

СЕКТОР ЗА УПРАВЕН И ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

ул. „Гуро Гаковик“ бр. 61, 1000 Скопје

тел: 02/3207-436 | kultura.gov.mk | inspekcija@kultura.gov.mk

ПОДНОСИТЕЛ: ЛЕВИЦА – ПОЛИТИЧКА ПАРТИЈА

ул. „Мирослав Крлежа“ бр. 20/1-12, Општина Центар – 1000 Скопје

ЕМБС: 7108192 | ЕДБ: 4044016512070

Трансакциска с-ка: 300000004515386 – Комерцијална банка

www.levica.mk | contact@levica.mk | тел. 075/885-645

Врз основа на членот 24 од *Уставот на Република Македонија* (1991); член 71, став 1 од *Законот за инспекциски надзор* (Сл. весник на РМ бр. 102/2019); чл. 3, ст. 1 од *Законот за постапување по претставки и предлози* (Сл. весник на РМ бр. 82/2008 и 56/09, 13/13, 156/15, 193/15); чл. 12, ст. 2 од *Законот за употребата на македонскиот јазик* (Сл. весник на РМ бр. 5/1998 и 63/99, 89/08, 116/10, 187/13, 152/15, 192/15, 193/17); како и чл. 82, ст. 1 од *Законот за културата* (Сл. весник на РМ бр. 31/1998 и 49/03, 82/05, 24/07, 15/08, 116/10, 47/11, 51/11, 136/12, 23/13, 187/13, 44/14, 61/15, 154/15, 39/16, 11/18, 11/18), во својство на правно лице / пријавител, до Вас – како првостепен надлежен контролен орган – ја поднесуваме оваа

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ВРШЕЊЕ ВОНРЕДЕН ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

ПРОТИВ: ТАЛАТ ЦАФЕРИ – ПРЕТСЕДАТЕЛ НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА С. МАКЕДОНИЈА

[ВО СВОЈСТВО НА ОВЛАСТЕНО СЛУЖБЕНО ЛИЦЕ]

бул. „11 Октомври“ бр. 10 – 1000 Скопје

www.sobranie.mk | sobranie@sobranie.mk | тел.: 02/311-22-55

1. Претседателот на Собранието на РМ – г. Талат Џафери, подолг период во континуитет, свесно и со злоупотреба на службената положба, **го маргинализира и истиснува македонскиот јазик во Собранието и во меѓународните односи**. Имено, на 28 јуни 2021 година, говорејќи во официјално својство на Претседател на Собранието на РМ, пред Комитетот за надворешни работи при Европскиот парламент во Брисел, во рамки на самитот „Европски парламент – Западен Балкан“, тој се обрати на албански, наместо на македонски јазик!? Со тоа постапи спротивно на Амандманот V, став 1 од *Уставот на Република Македонија* (1991), согласно кој – „на територијата на Република

Македонија и во нејзините меѓународни односи службен јазик е македонскиот јазик и неговото кирилско писмо“! Дополнително ваквиот дипломатски скандал е спротивен и на членот 2 од *Законот за употребата на македонскиот јазик* (1998), согласно кој „македонскиот јазик е духовно богатство од посебно културно и историско значење за Републиката и неговата употреба како службен јазик е право и должност на граѓаните на Републиката“!

Основниот принцип во приватното право (лат. *ius privatum*) што се применува на приватни лица/граѓани е дека „дозволено е сè што со устав и закон не е забрането“, т.е. дозволено е сè она што не им нанесува штета на другите. Но, во поредокот на јавното право (лат. *ius publicum*), во демократските уставни држави, е сосема обратно: „Забрането е сè, освен она што е изречно дозволено“! Впрочем, јавните власти и нивните функционери смеат да го прават само тоа за што имаат изречно пропишано уставно или законско овластување. Секој акт надвор од тоа се смета за недопуштен *ultra vires* акт, односно акт на пречекорување на јавните овластувања, т.е. дејствување без правовалидно овластување и, како таков, е ништовен и подложен на санкција. Санкциите во овој случај се предвидени во посебниот дел на *Кривичниот законик* (1996), во главата XVIII посветена на делата против честа и угледот: „Повреда на честа и угледот на Република Македонија“ (чл. 178 од КЗ) и „Излагање на подбив на македонскиот народ“ (чл. 179 од КЗ).

2. Неколку месеци наназад, парламентарниот спикер Џафери, тенденциозно и спротивно на Устав, закон и Деловник, ги доставува **собраниските работни материјали двојазични** – и на македонски и на албански јазик, на сите пратеници во Собранието!? Со тоа тој постапува спротивно на чл. 3, ст. 4 од *Деловникот на Собранието на РМ* (Сл. весник на РМ бр. 91/2008 и 119/10, 23/13, 152/19), каде е определено дека: „Пратеник, избран или именуван функционер кој зборува јазик различен од македонскиот јазик, а кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија, материјалите навремено ги добива, односно доставува и на неговиот јазик и писмо – за да послужат на седница на Собранието или седници на работните тела“! *Argumentum a fortiori*, оваа одредба се однесува исклучиво на пратенците кои зборуваат јазик различен од македонскиот, па само тие имаа индивидуално и субјективно пратеничко право да им се доставуваат материјалите и на нивниот јазик (во случајов, тоа е албанскиот). Како што е прецизно определено, со оглед дека претседателот врши јавна, а не приватна функција, така тој е должен и да постапува согласно устав, закон и деловник и не може, спротивно на ова, да манипулира и „креативно“ да толкува, па материјалите, во двојазична форма [во две колони на иста страница], да ги доставува до сите пратеници, без оглед на тоа дали се тие Македонци, Албанци, Турци, Роми, Власи, Срби, Бошњаци итн. Ваквиот самоволен акт на претседателот е уште еден провокациски *ultra vires* акт, за кој е очигледно дека излегува од неговите стриктно пропишани уставни, законски и деловнички овластувања и должности, а навлегува во зоната на кривично-правната материја [„Повреда на правото на употреба на јазикот и писмото“ сторена од службено лице, како квалифицирано дело – казниво по чл. 138, ст. 2 од КЗ].

Токму затоа, ја поднесуваме оваа Иницијатива, како опозициска парламентарна политичка партија, користејќи ги уставните и законските механизми кои ни стојат на располагање, со што сметаме дека би спречиле понатамошни штетни постапувања кои што Талат Џафери би можел да ги преземе на штета на државата, македонскиот јазик како службен јазик и граѓаните, како носители на нејзиниот народен суверенитет.

* * *

Поради горенаведеното БАРАМЕ:

- ☞ Веднаш да спроведете **вонреден инспекциски надзор** врз Собранието на РМ, како јавен орган, за начинот на примена на македонскиот јазик, како службен јазик во Републиката;
- ☞ Да ги преземете сите законски дејствија и, по утврдената фактичка состојба, да донесете **соодветни управни акти** со што би санкционирани и спречиле понатамошни непочитувања и постапувања спротивни на Законот за употребата на македонскиот јазик;
- ☞ За резултатите од извршениот вонреден инспекциски надзор, преку доставување на копија од Записникот, повратно и благовремено **писмено да бидеме известени**, како би можеле да ги употребиме и преостанатите правни средства кои ни стојат на располагање.

Скопје
2.VII.2021

Подносител-пријавувач:
ПП Левица

Претседател: проф. д-р Димитар Апасиев – пратеник
(застапник по закон)